

FNF Hordaland

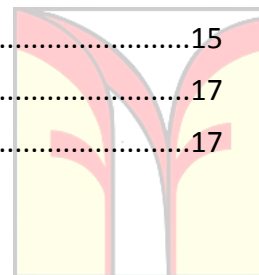
Årsmelding FNF Hordaland 2017

«Sammen – med kraft til endring»

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2017	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 31.12.2017
Status: GODKJENT	Godkjent av: Årsmøtet Godkjent dato: 08.03.2018

Innhold

1.INNLEDNING.....	1
SAMMENDRAG.....	2
2. ORGANISERING.....	3
3. SAKER.....	5
Vannkraftprosjekter på høring	8
Befaringer vannkraft	9
Revisjoner.....	10
Verneplan og flomsikring.....	9
4. UTTALELSER FRA FNF HORDALAND	12
5. PÅVIRKNINGSARBEID	14
6. MØTER MED ORGANISASJONENE OG ØVRIGE INTERESSETER	15
7. SEMINAR, KURS OG KONFERANSER – KOMPETANSEBYGGING	17
8. ØKONOMI.....	17

1.INNLEDNING

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Hordaland ble dannet i februar 2001 og er et samarbeidsforum for natur- og friluftsansjoner i fylket. I 2017 er FNF Hordaland opprettet med eget organisasjonsnummer i Brønnøysund. Formålet med FNF Hordaland er naturlig nok uforandret. Forumet skal styrke de tilsluttede organisasjonenes arbeid med å ivareta natur- og friluftslivsinteresser i fylket, bidra til økt samarbeid mellom organisasjonene samt gjøre organisasjonene mer synlige og delaktige på den administrative og politiske arena.

FNF Hordaland skal arbeide for å sette natur og friluftsliv på den samfunnsmessige dagsorden, og bidra til kompetanseheving internt i organisasjonene. I 2017 var det først og fremst arbeidet med energitekniske inngrep som opptok mye tid og hvor tilsluttede organisasjoner har fått mest gjennomslag.

Forumet består av Bergen og Hordaland Turlag (DNT) , Naturvernforbundet Hordaland , Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland, Bergen og Omland Friluftsråd, Syklistenes Landsforening Bergen og omegn, Hordaland fylkeskystlag, Norsk Botanisk Forening, Vestlandsavdelingen, Norsk Ornitologisk Forening, Hordaland fylkeslag, Voss Utferdslag (DNT), Voss Kajakklubb.

Tittel: <i>Årsmelding FNF Hordaland 2017</i>	Utarbeidet av: <i>Ørjan Sælensminde</i> Utarbeidet dato: 31.12.2017
Status: <i>GODKJENT</i>	Godkjent av: <i>Årsmøtet</i> Godkjent dato: 08.03.2018

SAMMENDRAG

Øystesevassdraget, Raundalselva og Opo. Tre vassdrag som har fått mye oppmerksomhet fra forumet i året som har gått. Seieren for natur- og friluftslivsverdiene i Øystese etter tiår med vekslende utbyggings- og verneplaner er særdeles viktig. Det var en bred allianse som har vokst frem over tid – en allianse som ikke bare samlet ulike organisasjoner, men også ulike nivå. Alle var enig – lokalt, regionalt og nasjonalt. Fiskerne, naturvernerne, fuglekikkerne og turfolket og til slutt var også regjeringen enig. 28.august vil stå igjen som en merkedag.

2017 var også viktig for å rette søkelyset på verneplan for vassdrag. Planen trenger supplering og planen trenger en utvidet beskyttelse slik at planen kan ivareta formålet om å bevare et representativt utvalg av Norges unike vassdragsnatur fri for kraftutbygging. Da nytter det ikke med fleksibilitet. Vern må være varig og det må gi tilstrekkelig beskyttelse for å ivareta verneformål og verneverdier. Julen 2017 tente jeg min sønns tro på julenissen på ny. Kun 5 år gammel er det allerede et par julefeiringer siden han syntes farfar og nissen delte litt vel mange trekk. Juleheftet som han fikk på julaften var det samme som det han fikk uken før når han var syk. Jeg hadde jo gitt han det første og dermed dro han selv konklusjonen om at strømpen med julehefte, snop og gave var nødt til å være nissens verk. Pappa ville jo ikke kjøpt det samme hefte to ganger. Det var min manglende oppmerksomhet som tilfeldigvis ga en fornyet kredibilitet til julenissen i vår husholdning. Det vi jobbe med er at Øystesevassdraget IKKE skal være en tilfeldighet, men budbringer for en forbedret forvaltningsprosess. En prosess som i større grad vil være kunnskapsbasert og hvor premissene altså kartlegginger og konsekvensanalyser også baserer seg på objektiv og etterprøvbar kunnskap.

2017 var også året marin forsøpling ble et miljøpolitisk fenomen. Plasthvalen på Sotra utløste et folkelig frivillighetsras uten sidestykke. Bergen og omland Friluftsråd som er nøkkelaktøren i Hordalandsmodellen er også medlem av forum for natur og friluftsliv. I 2018 håper å se en enda større forening av frivillighet og at sammenslutningen Plastic Whale Heritage lykkes med arbeidet i 2018 - først med arrangementet 25. og 26 april på Sotra, hvor det blir ryddeaksjon og seminar. Målsetningen er å sementere Hordalandsmodellen. Sett av dagene!

Verdien av urørt natur er udiskutabel, men vanskelig å enes om – Universitetet i Stavanger ser på verdien av Jærestrendene og Vestlandsforskning arbeider med metode for å verdisette naturområder for reiselivet. Sistnevnte var en del av bakgrunnen for seminaret som Bergen og Hordaland turlag sammen med FNF og reiselivsaktører hadde i april 2017. Dette er spennende og viktig – men verdien av natur vil alltid ha et element av verdivalg også. I 2018 vil vi fortsette å sette fokus på nedbygging av natur. Uavhengig av verdisetting og av fremtidige klimakonsekvenser er jeg overbevist om at ingen om 50 eller 100 år vil stille spørsmål ved hvorfor ikke flere vassdrag er lagt i rør eller hvorfor vi forhåpentligvis fremdeles har bynær natur.

17.mai 2017 – «Redd Øystesevassdraget» Foto: Helge Sunde

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2017	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 31.12.2017
Status: GODKJENT	Godkjent av: Årsmøtet Godkjent dato: 08.03.2018

Et annet viktig moment er at kunnskapsbasert forvaltning ikke må føre til demokratiunderskudd. Det vil si at alle aktører i samfunnsdebatten må evne å formidle sine synspunkt slik at allmenheten kan ta stilling til temaet. Vi må sikre at kunnskapen finner veien til både allmenheten og politikere. Miljøpolitikk og brobygging mellom velger og politiker var viktig når organisasjonene med Naturvernforbundet i spissen inviterte til miljøpolitisk speed-dating i friluftslivets uke 2018.

Det er også viktige tanker å ha med seg når vi har engasjert oss i Raundalselva og Opo. Det er storsamfunnet gjennom verneplan som har vernet disse vassdragene – vel vitende om at det fantes et kraftpotensial i vassdragene. Da kan ikke ryggmargsrefleksen være å åpne for kraftutbygging for å sikre nødvendig flomsikring. Det trengs nettopp en kunnskapsbasert prosess, hvor tilhørende aktiviteter skjer i en bestemt rekkefølge og basert på felles retningslinjer og kriterier. Energitekniske inngrep og arealforvaltning kan ikke preges av tilfeldigheter – da vil det være å tro på julenissen å tro at den unike og eventyrlige naturen i Norge vil bestå.

2. ORGANISERING

01.01.2016 ble Forum for Natur og Friluftsliv dannet som en nasjonal forening. FNF nasjonalt har kontor i Oslo og har ansatt en daglig leder som har personalansvar for landets fylkeskoordinatorer. Formålet bak denne omorganiseringen er å samle og administrere alle ansatte sentralt, og lette på de lokale organisasjonene sine administrasjonsbehov. I denne forbindelse ble FNF Hordalands årsmøte 2016 et formelt stiftelsesmøte for FNF Hordaland som fylkesledd.

Koordinatorstillingen styres av fylkestyre (tidligere beskrevet som arbeidsutvalg) bestående av representanter fra forumets medlemsorganisasjoner. På årsmøtet 8.3.2017, ble sittende styret gjenvalgt. Styrets besetning er da styreleder Lars Ågren NOF Hordaland, styremedlem Alv Arne Lyse, Norges Jeger- og Fiskerforbund, styremedlem Helene Ødven, Bergen og Hordaland Turlag og styremedlem Nils Tore Skogland, Naturvernforbundet Hordaland.

Det har vært avholdt 6 styremøter i 2017, og samarbeidet i styret fungerer svært godt. Nettsidene til FNF Hordaland har blitt brukt aktivt ilt. året til å publisere informasjon om høringsuttalelser, møter, planer og annen aktivitet i forumet. Koordinator har i 2017 fortsatt å sammenfatte aktiviteten i forumet i et månedsbrev. Disse kan lese her, <http://www.fnf-nett.no/13308.13305.Manedsbrev.html>

Tittel: <i>Årsmelding FNF Hordaland 2017</i>	Utarbeidet av: <i>Ørjan Sælensminde</i> Utarbeidet dato: 31.12.2017
Status: <i>GODKJENT</i>	Godkjent av: <i>Årsmøtet</i> Godkjent dato: 08.03.2018

Tilsluttede organisasjoner

FNF Hordaland består i dag av 11 tilsluttede organisasjoner:

- Bergen og Hordaland Turlag (DNT)
- Voss Utferdslag (DNT)
- Naturvernforbundet Hordaland
- Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland
- Bergen og Omland Friluftsråd
- Hordaland fylkeskystlag
- Norsk Botanisk Forening, Vestlandsavdelingen
- Syklistenes Landsforening, Bergen og omegn
- Norsk Ornitologisk Forening, Bergen lokallag
- Norsk Ornitologisk Forening, Hordaland Fylkeslag
- Voss kajakklubb

Totalt representerer organisasjonene over 40 000 medlemmer i fylket.

Tittel: <i>Årsmelding FNF Hordaland 2017</i>	Utarbeidet av: <i>Ørjan Sælensminde</i> Utarbeidet dato: 31.12.2017
Status: <i>GODKJENT</i>	Godkjent av: <i>Årsmøtet</i> Godkjent dato: 08.03.2018

3. SAKER

Det er stort press på naturverdiene i fylket, som flere steder er unike både i nasjonal og internasjonal sammenheng. Det største presset kommer fra energibransjen, spesielt utbygging av ny vannkraft, oppgradering og utvidelse av eksisterende kraftanlegg (O/U-prosjekter), samt fremføring av nytt linjenett.

2017 vil stå igjen som året da gåsenebbhvalen, stappet full av plast, ble avlivet etter at den gjentatte ganger hadde gått på grunn ved Vindenes på Sotra. Hvalen vekket et engasjement som på rekordtid nådde regjeringen slik at midler for å rydde ble økt drastisk og fort. Engasjementet i Hordaland var eksepsjonelt og frontet av Kenneth Bruvik, som også mottok Fylkeskommunens miljøpris for sitt unike bidrag til å løfte fokus og få ting gjort. Ingenting beskriver Hordalandsmodellen bedre enn gjennomføringskraft.

Bergen og Omland friluftsråd har hatt en regional rolle som pådriver og gjennomfører av tiltak mot marin forurensning i årevis. Tilgjengelig midler i 2017 gjorde at BOF kunne engasjere en koordinator som kunne jobbe med å strukturere arbeidet videre og støtte kommuner og frivillige organisasjoner som gjennomfører aksjoner i sine nærområder. Det som er viktig er at man får en forutsigbar ordning. Frivillige må stå for musklene – men skal dette fungere trengs strukturen som inneholder oppdatert informasjon om hvor man skal rydde (kartløsning), støtte og råd for kommuner / organisasjoner som ønsker gjennomføre ryddeaksjoner i større områder, veiledere i hvordan man faktisk rydder og ikke minst må det være en fastsatt ordning på hvordan det som er samlet opp kan avhendes på en smidig måte – uten merkostnader for de frivillige eller renovatørene.

Det er en økende annerkjennelse for at natur er viktig både fordi intakte økosystem gir oss tjenester og natur har en egenverdi, men også fordi det er den rasjonelle og objektivt sett beste løsningen. Dette ser vi tydelig i eksempelvis arbeidet med klimatilpasning. Fra statlige retningslinjer og ambisjoner til kommunal gjennomføring ser vi heldigvis at det er en slags oppvåkning. Klimatilpasning vil på våre kanter mye dreie som om hvordan man skal håndtere vann. Et godt eksempel er den opplagte kinderegg-løsning for overvannshåndtering i byer – åpne vannveier med positive effekter for:

- Naturmangfold
- Overvannshåndtering
- Bynært friluftsliv / folkehelse

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2017	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 31.12.2017
Status: GODKJENT	Godkjent av: Årsmøtet Godkjent dato: 08.03.2018

De sakene FNF Hordaland har jobbet mest med i 2017 har vært:

Avslag på vannkraftutbygginger i Øystese

Hendelsen som vil stå igjen etter 2017 med klareste oppløsning, på tross av blanke øyne, er statsministerbesøket 28. august på Friluftslivets hus. Erna Solberg og Terje Søviknes, flankert av representanter fra samarbeidspartiene Terje Breivik (V) og Torill Selsvold Nyborg (Krf), hadde med seg gode nyheter den sensommermorgenen. Regjeringen sier nei til omsøkte utbygginger i Øystesevassdraget. Derfor er forsiden på årets melding den samme som for 2016. Det er fullstendig aktuelt å bli rørt av mindre – engasjementet fra et samlet spekter av ulike natur- og friluftslivsorganisasjoner har bidratt med kritisk viktig og beslutningsrelevant kunnskap og Olje- og energidepartementet og regjering har hatt ørene åpne:

Regjeringen ønsker at vi skal utnytte våre fornybare energiresurser. Samtidig må vi ta vare på verdifullt landskap, friluftsliv og biologisk mangfold. I denne saken har vi besluttet at hensynet til det siste må veie tyngst. At vassdraget er urørt fra fjord til fjell gjør at området har stor verdi som turområde for folk i hele regionen, sier statsminister Erna Solberg (H).

Øystesevassdraget har særskilte kvaliteter knyttet til landskap og friluftsliv. Dette er verdier det er viktig å bevare. Etter en helhetlig vurdering har vi kommet til at begge søknadene avslås av hensyn til friluftsliv, landskap og biologisk mangfold, sier olje- og energiminister Terje Søviknes (FrP).

«Verdi av urørt natur» Hvordan forvaltes reiselivets viktigste forutsetning? – Naturen - 20. april

FNF Hordaland samarbeidet med Bergen og hordaland turlag og andre aktører for å komme med et innspill til Stortingets behandling av reiselivsmeldingen – Opplev Norge unikt og eventyrlig. Et viktig innspill var et seminar i Bergen som Turlaget koordinerte og frontet sammen med reiselivsaktører og Naturvernforbundet.

Seminaret var fullbooket. Blant de mer enn 100 fremmøtte var politikere, økonomer, direktører, reiselivsaktører, naturvernere og turentusiaster. Naturbasert reiseliv er i vinden. Målet med seminaret var å samle friluftsliv- og naturvernorganisasjoner og reiselivet til et felles budskap om verdien av urørt natur.

Vi lar Helene Ødven leder i Bergen og Hordaland turlag oppsummere hvorfor seminaret var viktig:

- *Både organisasjonene og reiselivet har mange felles interesser. Derfor er det viktig at vi samler oss om et felles budskap når det gjelder verdien av urørt natur. Felles for oss er at vi ønsker å utvikle en offentlig metodikk for å fastsette verdien av urørt natur. I dag blir den verdien satt til 0. Slik kan det ikke fortsette når natur og utmark er kjernen i det norske reiselivsproduktet"*

«Et mer enn spennende program» – foto: Andre Marton Pedersen

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2017	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 31.12.2017
Status: GODKJENT	Godkjent av: Årsmøtet Godkjent dato: 08.03.2018

Innleggene fra seminaret finnes [HER](#)

Vassdragsseminar på Voss 24-26 August «Vassdragsvern og flom - hvem har ansvar»

FNF Hordaland var medarrangør da Voss Naturvernlag og Voss Utferdslag inviterte til seminar i Voss kulturhus i slutten av August.

Seminaret på Voss ble et flott arrangement med tittelen "Vassdragsvern og flom - kven har ansvar".

Voss er bygd for sterke opplevingar – i kommunens slagord leser vi ikke bare de flotte naturlige forutsetningene Voss har, men også det menneskelige aspektet. Folket på Voss er det tak i – og en av bidragsyterne til seminaret ble også kåret til årets navn av avisen Hordaland for sitt vedvarende engasjement

for varig vern av Raundalelva. Silje Skorve Paulsen fikk fortjent skryt og er til dagen engasjert i blant annet Voss kajakk klubb.

Programmet for dagen var fullspekket med kompetanse, erfaring og interessante vinklinger.

Programmet finner du [HER](#). Presentasjonene finner du [HER](#). Hvi vi skal prøve oss på en konklusjon så trengs det et bedre rammeverk for hvordan naturfarer skal følges opp. Med ansvar må det komme ressurser. Det kan ikke være kraftpotensialet til et vassdrag som avgjør budsjettet for flomsikring. I et slikt scenario vil kraftselskap kunne kapre retningen til flomsikringsprosesser - slik vi så det i Odda.

Friluftslivets uke

FU 2017 Miljøpolitisk speeddating

6. september var en forrykende, uformell samling på Amalies hage på Bergen offentlige bibliotek. Arrangementet ble støttet med midler fra Norsk friluftsliv, og gjennomført som et samarbeid mellom organisasjonene i FNF Hordaland med Naturvernforbundet som udiskutabel spydspiss.

Formatet er et gruppearbeid hvor gruppene «dater» en stortingsrepresentant eller toppkandidat med et gitt tema. Disse hurtigmøtene fikk frem partienes politikk på en rekke viktige områder. Ikke minst bidro arrangementet til gode møter mellom velgere og politikere.

FOTO: Bergen og Hordaland Turlag

Tittel: <i>Årsmelding FNF Hordaland 2017</i>	Utarbeidet av: <i>Ørjan Sælensminde</i> Utarbeidet dato: 31.12.2017
Status: <i>GODKJENT</i>	Godkjent av: <i>Årsmøtet</i> Godkjent dato: 08.03.2018

Arild Hermstad 1. kandidat for Miljøpartiet De Grønne i Hordaland ifører seg det synlige beviset for at MDG ble kåret til debattens beste miljøpolitiske parti. Høyres Torill Eidesheim måtte holde tale om hvordan Høyre skal bli bedre på miljøpolitikk etter at de endte i andre enden av skalaen.

Vannkraftprosjekter på høring

Småkraftpakke Voss

Heldigvis ble Haugamoen kraftverk trukket i forkant av befaringsene. Ingen bør kaste bort tiden sin på å prosjektere eller kommentere på kraftverk i hovedstrengen av et vernet vassdrag.

Omsøkt kraftverk i Urdlandselvi som er en sideelv til Raundalselva fikk avslag.

FNF Hordaland frarådte konsesjon til Urdlandselvi samt de fire omsøkte kraftverkene i Teigdalen.

Forumet konkluderte med at det ikke er forenelig med flere vannkrafttekniske inngrep i Teigdalen basert på samlet last vurderinger etter natumangfoldloven §10, vi pekte spesielt på samlet belastning for villrein, fuktighetskrevenne kryptogamer (blant annet fossefiltlav (EN)), naturtyper som Norge har et spesielt internasjonalt ansvar for og det akvatiske økosystemet i Teigdalsvassdraget. Vi peker på at ytterligere forringelse av vassdragsøkologien i Teigdalsvassdraget er i strid med formålet til vannforskriften og reduserer muligheten for at miljømål nås for Teigdalselva. FNF Hordaland frarår at det gis konsesjon til Storagroe, Togrovi, Tverrelvi og Bjørndalen kraftverk i Teigdalen.

NVE var dessverre ikke enig og ga konsesjon til tre av kraftverkene – kun Togrovi fikk avslag. Grunnet den spesielle forekomsten av Fossefiltlav i Storagroe har fylkesmannen en stående innsigelse mot tiltaket. Bjørndalen er allerede kategorisert som en sterkt modifisert vannforekomst (SMVF) og FNF stilte spørsmål i uttalen til hvorvidt det er grunnlag i henhold til krav i vannforskriften § 10 og ytterligere forverre tilstanden. NVE sin vurdering var at det er helt greit og sektorovergripende og helhetlig vannforvaltning får seg enda en trøkk. Det gjøres i skrivende stund vurderinger knyttet til eventuell klage på konsesjonsvedtakene i Teigdalen.

Småkraftpakke Odda

Pakken kom på høring med tre kraftverk. Alle høringsparter var egentlig i mot alle sakene. Med noen unntak – kanskje det mest spesielle var at Nasjonalparkstyre i Folgefonna nasjonalpark var positiv til tiltaket. I vedtaket leser vi: «Turgåarar kjem i kontakt med elva fleire gongar på veg oppover og vil gå fra å oppleve ein flaumstor vestlandselv til ein sildrande bekk på sumarsdagen». Konklusjonen om at styret da er positiv er litt vanskelig å forstå.

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2017	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 31.12.2017
Status: GODKJENT	Godkjent av: Årsmøtet Godkjent dato: 08.03.2018

Øvre Seljestadelva fikk avslag – naturlig nok siden det inngår i verneplan og tiltaket må sies å være på et av to hovedløp i vassdraget. Nedre Seljestadelva fikk konsesjon – fylkesmannen har innsigelse grunnet vassdragsvern. Det gjøres i skrivende stund vurderinger knyttet til eventuell klage på konsesjonsvedtakene Oddapakken.

Gjerstådfossen - på Osterøy inngår også i verneplan og et eventuelt kraftverk ville blant annet påvirke fossen som er omtalt spesifikt som en verneverdi. Tiltaket fikk avslag.

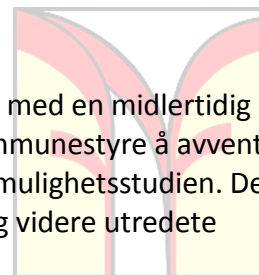
Befaringer vannkraft

Koordinator har deltatt på følgende befaringer knyttet til vannkraftutbygginger:

- Bjørndalen og Storagroe, Voss
- Urdalandselvi, Voss
- Tokheimselva, Odda
- Øvre og Nedre Seljestadelva
- OED befarings – overføring til Evanger og Muggåselva og Tverrelva kraftverk

Verneplan og flomsikring

I 2017 ble innsatsen til aksjonsgruppen for varig vern av Raundalselva kronet med en midlertidig og viktig seier. I etterkant av det åpne kommunestyremøte 12. januar valgte Voss kommunestyre å avvende konklusjon vedrørende flomreduserende tiltak til etter at NVE har fulgt opp mulighetsstudien. Dette var et klokt og konfliktdempende vedtak og vi avventer rapporten om prioriterte og videre utredete flomreduserende tiltak som er forventet ferdigstilt til sommeren 2018.

I Odda ble historien en annen – hvor en handlekraftig kommune endte opp med en konfliktskapende strategi, hvor konsesjonssøknad om kraftverk som finansieringsverktøy for flomtunnel i vernet vassdrag går parallelt med NVE's utredning av alternativ. Forumet har i januar 2018 fremmet et krav til NVE om at de utsetter fristen for uttalelser i konsesjonssaken – for å sikre at utredningen om flomlukealternativet i Sandvinsvatnet er utredet tilstrekkelig. Ellers risikerer man at det blir en høringsrunde hvor spørsmålet blir om man trenger ytterligere flomsikring, noe alle er enig om. Dermed gjemmes det kontroversielle vekk – at flomreduserende tiltak i et varig vernet vassdrag skal finansieres ved å bygge kraftverk og dramatisk endre vannføringen i elva. Det man i realiteten foreslår er å introdusere et nytt elveløp gjennom kraftverket og så lar man det naturlige elveløpet være et flomløp.

Som det ble skrevet i årsmeldingen fra 2016 er det naturen som taper. Opo-elva er varig vernet, med et vern som er spesifikt rettet mot kraftutbygging. FNF Hordaland ønsker selvsagt ikke at verneinteresser skal stå i veien for flomsikring, vi ønsker at verneverdiene og verneformålet skal stå i veien for finansieringstiltakene, dersom det finnes mer skånsomme løsninger med tilfredsstillende effekt. Vi vil også i 2018 arbeide for å synliggjøre det opplagte: at nasjonal verneplan for vassdrag som et nasjonalt anliggende krever at Stortinget sikrer gjennomføring av den varslede nasjonale strategien for flom- og skredforebygging. En slik strategi må inkludere spesielle føringer for vernede vassdrag og det må også tas

Tittel: <i>Årsmelding FNF Hordaland 2017</i>	Utarbeidet av: <i>Ørjan Sælensminde</i> Utarbeidet dato: 31.12.2017
Status: <i>GODKJENT</i>	Godkjent av: <i>Årsmøtet</i> Godkjent dato: 08.03.2018

noen konkrete valg når det gjelder kostnader. Selv vernede vassdrag renner over – det vi gjør når dette skjer avgjør om norsk vassdragsvern er et varig vern eller et pragmatisk vern som oppheves ved behov.

Strømnettet – kraftsystemmøter og kraftlinjeprosjekter

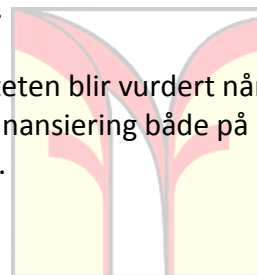
Koordinator i FNF Hordaland representerer allmenne interesser i det regionale kraftsystemutvalget i regi av BKK. I løpet av 2018 skal det utarbeides en ny regional kraftsystemutredning.

I mars uttalte forumet seg til meldingen om 420 kV linje fra Mauranger til Samnanger. I tillegg har det vært flere runder på 132 kV linje Eidesfossen – Herand. Her har man en linje som forutsetter bygging av Herand kraftverk uten at inngrepene, så vidt vi er kjent med, var inkludert i konsesjonsavveien til kraftverket. Traseen som blir valgt – velges etter en omfattende runde med tre tilleggssøknader og uten befarings.

FNF Hordaland leverte i juni et innspill sammen med flere andre fylker til Statkrafts nettutviklingsplan. FNF Hordaland setter spørsmålsteget ved kunnskapsgrunnlaget når det gjelder konsekvenser for naturmangfold dersom man i større grad knytter seg opp til det kontinentale markedet gjennom mellomlandsforbindelser og ønsker at dette belyses. Flere, dra Statkraft til Naturvernforbundet har påpekt at en slik utvikling vil ha stor innvirkning på transmisjonsnettet. En eventuell storstilt utbygging av uregulerbar fornybar kraft som eksempelvis vindkraft vil også påvirke flyten.

Hvordan behovet for ytterligere fornybar energi og utvidelser av nettkapasiteten blir vurdert når det primært er eksportmuligheter som forbedres med en stor grad av forbukerfinansiering både på nettutbygging og frem til 2021 gjennom grønne sertifikat er enkelt å forutse.

Konfliktnivået vil øke sterkt dersom det ikke tas gode grep.

Revisjoner

I Hordaland er det 32 vannkraftkonsesjoner som innen 2022 kan tas opp for revisjon (dvs. konsesjoner som er eldre enn 50 år). Flere av de større vannkraftutbyggingene i fylket ble gjennomført i en tid da man hadde lite fokus på miljøhensyn i utbyggingene og vilkår som ble satt. Tillatelser er gitt bl.a. uten krav til minste vannføring, og i mange vassdrag har eldre utbygginger hatt stor negativ påvirkning for livet i og ved elven.

Etter at klima- og miljødepartementet i juli godkjente de regionale vannplanene er revisjonsagendaen og ressursene til NVE bundet opp til fristene satt i disse. Hordaland er ikke prioritert da godkjent plan ikke inneholder vassdrag med miljøforbedringsmål som kan innebære krafttap med frist innen planperioden (2016- 2021).

I 2015 oversendte FNF Hordaland revisjonskrav mot Eidfjordsvassdraget, i 2014 ble det rettet revisjonskrav mot Teigdalsvassdraget og Eksingedalsvassdraget. NVE åpnet revisjonssak i Eidfjordsvassdraget i august 2017 og Statkraft har frist til 1. september 2018 på å utforme et revisjonsdokument.

«Naturmangfold i byen»

FOTO: FNF Hordaland

FNF Hordaland ønsker å fortsette arbeidet med å jobbe sammen med kommuner for å rette revisjonskrav mot de 6 vassdragene som er prioritert av Fylkesmannen i Hordaland og ikke dekket av revisjonskrav per tid – dette gjelder fortsatt, - 067.3 Z Matrevassdraget, 061.Z Bergsdalsvassdraget, 046.3Z Maurangervassdraget, 041.Z Litledalsvassdraget, 053.1Z Tordalsvassdraget, 042.Z Blådalsvassdraget.

AREALPLANSAKER

Kommuneplanens arealdel – Forumet sparket i gang arbeidet med planen på Friluftslivets hus 6. november 2017 med temamøte. Plan- og bygningsetaten presenterte planen og Arnold Håland NNI kom med interessante tanker om Bergens truede lavlandsnatur. Vi så allerede under byrådets og bystyrets behandling av kommunedelplanen BLÅE at det er i denne fasen vi må være mer aktiv.

FNF Hordaland fikk utsatt frist til 31.1.2018 for kommentarer. Et av hovedmomentene vi ønsker å spille inn er at fortetting er en god strategi både for klima (reduert transportbehov) og miljø (alt annet likt så vil man redusere presset på nedbygging av grønne areal i periferien), men at dette må skje med tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet. Temakartet for sammenhengende blågrønn infrastruktur viser fremfor alt gode intensjoner, men viktig arbeid gjenstår. Kunnskap blir essensielt sammen med gjennomføringsevne for å sikre at man ikke ytterligere svekker mulighetene til å få til korridorer mellom områder. Vi må vite

FNF Hordaland, Tverrgaten 4-6, 5017 Bergen
Tlf: 55 33 58 19 Mobil: 40497074 E-post: hordaland@fnf-nett.no

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2017	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 31.12.2017
Status: GODKJENT	Godkjent av: Årsmøtet Godkjent dato: 08.03.2018

hvor naturmangfoldet er og hvilket arealregnskap med tilhørende indikatorer man trenger for å kunne følge opp planen.

Vi har i flere bydeler – og spesielt i bergensdalen- en liten funksjonell grøntstruktur igjen – men disse kan nå bli ofret på fortettingens alter.

Arnold Håland NNI

FNF Hordaland engasjerte seg i kommunedelplanen BLÅE og støttet blant annet et opprop om vern av matjord som ble overlevert Fylkesmann Lars Sponheim på en samling på Solstrand 3. november. Forumet fulgte opp med å utarbeide en anmodning til Kommunal- og moderniseringsdepartementet, oversendt 17. november, hvor vi argumenterer for at vedtatt Kommunedelplan for Birkeland, Liland, Ådland og Espeland (planID 61020000) strider mot nasjonale jordverninteresser.

Fylkesmannen har en stående innsigelse mot et boligfelt på Ådland blant annet begrunnet i støy så dette er en plan departementet må vurdere uansett.

4. UTTALELSER FRA FNF HORDALAND

I 2017 har vi levert fellesuttalelser i følgende saker (samtlige ligger tilgjengelig på nettsidene til FNF Hordaland):

(03.12.2017) Uttalelse Onarheim kraftverk, Kvinnherad
[Uttalelse konsesjonssøknad NVE saksnummer 201406675](#)

(17.11.2017) Anmodning til KMD vedrørende kommunedelplan BLÅE, Bergen kommune
[Anmodning til KMD om å revurdere BLÅE og nasjonale retningslinjer for jordvern](#)

(05.11.2017) Uttalelse Folkedal II, Granvin
[Uttalelse konsesjonssøknad NVE saksnummer 201700558](#)

(01.11.2017) Innspill til planprogram for 420kV Blåfalli/Sauda - Gismarvik/Håvik
[Innspill planprogram 420 kV NVE saksnummer 201705405](#)

(26.10.2017) Innspill til oppstart av planarbeid Kokstaddalen gnr 111 bnr 83 m. fl.
[Innspill til oppstart av planarbeid Kokstaddalen](#)

(20.10.2017) Innspill til revisjon Røldal - Suldal
[Uttalelse revisjon Røldal - Suldal](#)

(30.06.2017) Uttalelse - Solheimsdalen kraftverk, Tysnes kommune
[Uttalelse Solheimsdalen kraftverk](#)

Tittel: <i>Årsmelding FNF Hordaland 2017</i>	Utarbeidet av: <i>Ørjan Sælensminde</i> Utarbeidet dato: 31.12.2017
Status: <i>GODKJENT</i>	Godkjent av: <i>Årsmøtet</i> Godkjent dato: 08.03.2018

(21.06.2017) Innspill Nettutviklingsplan 2017, Statnett

[Innspill Nettutviklingsplan 2017](#)

(28.04.2017 Uttalelse - Småkraftpakke i Odda, Hordaland

[Uttalelse - Småkraftpakke Odda](#)

(07.04.2017) Uttalelse - Gjerstadfossen kraftverk i Osterøy kommune, Hordaland

[Uttalelse - Gjerståfossen](#)

(31.03.2017) Innspill til melding 420kV Mauranger- Samnanger (NVE Saksnummer 201302024)

[Uttale melding Mauranger- Samnanger](#)

(17.03.2017) Uttalelse - Søknader om løyve til å bygge 7 småkraftverk i Voss kommune, Hordaland

[Uttalelse - småkraftpakke Voss](#)

(08.03.2017) Innspill vedr. NVEs vurdering etter Biofokusrapport fra nedre deler av Øystesevassdraget

[Uttalelse vedr NVEs vurdering av Biofokusrapport og innkomne uttalelser](#)

(02.03.2017) Innspill melding Opo og Sandvinvatnet - flomsikring og kraftverk

[Uttalelse Opo og Sandvinvatnet - flomsikring og kraftverk](#)

(28.02.2017) Regulering av Rennedalsvatnet - Gjerde kraftverk

[Uttalelse - Regulering av Rennedalsvatnet - saksnr. 201401011](#)

(02.02.2017) Innspill til forslag om å oppheve vannscooterforskriften

[Ja til trivsel, nei til frislipp av vannscooter - Hva mener din kommune?](#)

(31.01.2017) Lonena – Oppstart av planarbeid – innspill til konsekvensutredning, Lindås kommune

[Innspill Lonena - Oppstart av planarbeid - Lindås Kommune](#)

(18.01.2017) Innspill til mulighetsstudie for flomdempende tiltak i Vossovassdraget - Flomsikring innenfor rammene av verneplan.

[Høringsinnspill mulighetsstudie flomdempende tiltak i Vossovassdraget](#)

«Ivaretagelse av vassdrag i praksis – Stemmebekken Kokstad Vest, Bergen kommune»

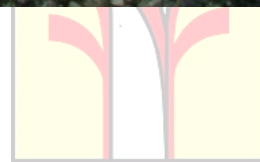
FOTO: FNF Hordaland

5. PÅVIRKNINGSARBEID

ØYSTESE

19. mai var organisasjonene samlet til møte med Olje- og energiminister Terje Søviknes i en beundringsverdig bredde og med et trygt faglig forankret budskap: «Ikke rør Øystese».

Organisasjonene stilte opp for Øystese - Foto: Katrine Lervik (OED)

B.f.v. Oddvar Soldal (Naturvernforbundet Kvam), Hans Erik Lerkelund (Norsk Friluftsliv), Ørjan Sælensminde (FNF Hordaland), Arnod Håpnes (SRN), Alv Arne Lyse (Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland)

F.f.v: Nicolas Rodriguez (Bergen og Hordaland turlag), Christian Steel (Sabima), Maren Esmark (Naturvernforbundet), Terje Søviknes (Olje- og energi minister), Berit Kjøll (Den Norske Turistforening), Helene Ødven (Bergen og Hordaland Turlag) og Silje Helen Hansen (Sabima)

Med oss over fjellet hadde vi også med oss et rykende ferskt vedtak i fylkesutvalet:

FNF Hordaland, Tverrgaten 4-6, 5017 Bergen
Tlf: 55 33 58 19 Mobil: 40497074 E-post: hordaland@fnf-nett.no

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2017	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 31.12.2017
Status: GODKJENT	Godkjent av: Årsmøtet Godkjent dato: 08.03.2018

"HORDALAND FYLKESUTVALG BER REGJERINGEN OM Å AVSLÅ SØKNADEN OM Å OVERFØRE ØYSTESEVASSDRAGET TIL SAMNANGERVASSDRAGET OG IVARETA ØYSTESEVASSDRAGET FRA FJELL TIL FJORD, TIL GLEDE FOR KOMMENDE GENERASJONER." Fylkesutvalet i Hordaland – mai 2017

Vi er stolte som et fellesskap over at vi har bidratt til det gledelige utfallet av konsesjonssøknadene i Øystesevassdraget. Bergen og Hordaland turlag fikk pris av DNT sentralt i forbindelse med avgjørelsen i vassdraget «årets politiske gjennomslag».

Søndag 14.1.2018 ble et flott år for Øystese kronet med inkludering i ny regjeringsplattform – regjeringen ønsker å supplere verneplan med Øystesevassdraget. Kombinerer man dette med representantforslaget vern av Øystesevassdraget fra SV, MDG og AP på tampen av 2017 er det en oppskrift med kun et mulig utfall – Øystesevassdraget suppleres inn i verneplan for vassdrag.

«MAGI I MARKEN»

28. august kom avslaget på konsesjonssøknadene i Øystesevassdraget.

Foto: Einar Sleire (BHT)

f.v Andre Marton Pedersen (BHT), Tore Johan Smidt (BHT), Erna Solberg, Terje Breivik, Helene Ødven (BHT) og Terje Søviknes

6. MØTER MED ORGANISASJONENE OG ØVRIGE INTERESSETER

Møter med organisasjonene

Koordinator deltar fast på møter med frivillige i naturmangfoldgruppen til Naturvernforbundet Hordaland, og i "DNT Vest" som er et samarbeidsforum mellom turistforeningene på Vestlandet. Særlig nasjonal rammeplan for vindkraft har vært drøftet.

15. februar: Folkemøte om SKL sin konsesjonsmelding om kraftverk og flomtunnel. Kommunestyresalen i Odda var fylt til randen. NVE understreket at dette ikke var et flaggingsmøte for eller mot kraftverk, men et møte hvor SKL skulle presentere sitt forslag og hva de har planlagt å utrede og hvor NVE informerer om saksgang. NVE presenterte sin plan for oppfølging av mulighetsstudien. Her skal man utrede flomlukealternativet og masseuttak/opprenskning i Sandvinsvatnet, tilløpselver og i Storelvi. Arbeidet er estimert til å ta ca 12 måneder. Vi merker oss nesten ett år senere at dette ikke er ivaretatt.

16. Februar var det folkemøte i kultursalen på Straume – Hva kan vi gjøre for å bekjempe marin forøpling.

FNF Hordaland har deltatt i utvidet programkomite for Friluftslivskonferansen som Bergen og Omland Friluftsråd ble arrangert **8 og 9. juni 2017**. Konferanse ble en verdig jubileumsfeiring. BOF feirer 80

Tittel: Årsmelding FNF Hordaland 2017	Utarbeidet av: Ørjan Sælensminde Utarbeidet dato: 31.12.2017
Status: GODKJENT	Godkjent av: Årsmøtet Godkjent dato: 08.03.2018

årsjubileum i 2017 og skjærgårdtjenesten er 25 år. Konferansen bidro også til å løfte marin forsøpling igjen som et viktig tema.

I oktober var første møte i en bred allianse The Plastic Whale Heritage – det er et ønske om å beholde og styrke momentumet som ble skapt da gåsenebbhvalen strandet på Sotra. FNF Hordaland vil bidra inn i dette fellesskapet i 2018.

Det har vært flere møter i en utvidet interessegruppe for verneplan. Dette ble avsluttet med et besøk i Odda **20. desember**.

t.v Per Flatberg medlem av vassdragsvernrådet i naturvernforbundet, tidligere Generalsekretær og livslang vassdragsforkjemper. Kanskje mest kjent for innsatsen i Mardøla- og Altaaksjonen. T.h Opoløpet fra Sandvinsvatnet til Sørffjorden. Foto: Nicolas Rodriguez (BHT).

Møter med myndighetene

Vi har iht. årsplanen videreført praksis med årlige kontaktmøter med miljøvernavdelingen til Fylkesmannen i Hordaland, og det har blitt gjennomført ett kontaktmøte 22.februar 2017. Her deltok representanter fra både BHT, NJFF og NVH, i tillegg til FNF koordinator.

FNF Hordaland var i 2017 med på møte sammen med representanter for idretten – møte omhandler fylkeskommunens administrative innstilling for fordeling av spillemidler.

Øvrige møter

FNF koordinator har deltatt i regionalt kraftsystemmøte **17. oktober** i regi av BKK. Koordinator deltok også på kraftsystemmøte arrangert av Statkraft **28. april**.

Koordinator har deltatt på nasjonal samling for FNF-koordinatorer i mars.

Tittel: <i>Årsmelding FNF Hordaland 2017</i>	Utarbeidet av: <i>Ørjan Sælensminde</i> Utarbeidet dato: 31.12.2017
Status: <i>GODKJENT</i>	Godkjent av: <i>Årsmøtet</i> Godkjent dato: 08.03.2018

7. SEMINAR, KURS OG KONFERANSER – KOMPETANSEBYGGING

Innlegg på eksterne arrangement

Koordinator har holdt innlegg på:

SRN sitt frokostmøte i Oslo 27. mars. [Presentasjonen ligger her.](#)

Norsk vannforening sitt seminar 5. april. [Presentasjon ligger her.](#)

Eksterne kurs og konferanser

Koordinator har deltatt på følgende eksterne kurs og konferanser i 2017:

- **18. januar** – Vannkraft og vilkårsrevisjoner – Arrangør Norsk vannforening
- **25. januar** – Konferanse om grønn verdiskapning på Vestlandet – Arrangør BKK
- **10. februar** – Frokostmøte Mot et bærekraftig reiseliv – Arrangør DNT m.fl.
- **23. februar** – Arbeidsseminar om planpraksis i sjøområdene – Arrangør Kommunal- og moderniseringsdepartementet
- **5-6. mai** - Hardangerfjordseminar – Arrangør NJFF og Hardanger Villfisklag
- **30-31. mai** – Fellesmøte om forvaltning av verneområdene på Hardangervidda
- **1-2. juni** – Miljøkonferansen hav og fjord – Arrangør Fagforbundet og Havforskningsinstituttet
- **8-9. juni** - Friluftskonferanse – Arrangør Bergen og Omland friluftsråd
- **27-28. september** - Seminar om restaurering av vassdrag og våtmarker – Arrangør Norsk Vannforening
- **7. november** – naturmangfold i sjø – Arrangør Fylkesmannen
- **16. november** - Frokost møte og workshop marin forsøpling – Arrangør BOF og HNR
- **24. november** – Byutviklingskonferansen – Arrangør Bergen kommune
- **15. desember** – Folkehelsekonferanse – Arrangør Bergen Kommune

8. ØKONOMI

Godkjent årsregnskap for 2017 ettersendes til aktuelle mottakere.

Økonomien til FNF Hordaland har i 2017 vært i bedring, men den er fremdeles utfordrende. Begrensete tilskudd begrenser først og fremst aktivitet knyttet til befaring, møter, seminarer for koordinator og frivillige. Det begrenser forumets muligheter, men ikke eksistensen som først og fremst er knyttet til statlig finansiering gjennom Miljødirektoratet.

Endring i finansieringsmodellen til FNF nasjonalt har medført en reduksjon i tildeling av midler til fylkene, slik at de fylkesvise FNF'ene er avhengig av å skaffe mer penger regionalt. Dette vil være utfordrende også i 2018. FNF Hordaland står likevel sterkt, men vil, dersom fylkeskommunale midler uteblir være avhengig av å hente utestående finansiering ved å søke om tilleggsstøtte fra Forum for Natur og Friluftsliv Nasjonalt. Det blir en viktig jobb for fylkestyre fremover å jobbe for økning av regionale midler og sikring av den økonomiske plattformen for forumet.

Avslutningsvis vil jeg takke alle samarbeidspartnere for et godt samarbeid i 2017 og med ønsker om å videreutvikle og forbedre dette i 2018.

Tittel: <i>Årsmelding FNF Hordaland 2017</i>	Utarbeidet av: <i>Ørjan Sælensminde</i> Utarbeidet dato: 31.12.2017
Status: <i>GODKJENT</i>	Godkjent av: <i>Årsmøtet</i> Godkjent dato: 08.03.2018

1.1.2018

Ørjan Sælensminde
Fylkeskoordinator
FNF Hordaland

Nils Tore Skogland
Styremedlem, Daglig leder
Naturvernforbundet Hordaland

Alv Arne Lyse
Styremedlem,
Fylkessekretær NJFF Hordaland

Helene Ødven
Styremedlem, Daglig leder
Bergen og Hordaland Turlag

Lars Ågren
Styreleder,
Leder NOF Hordaland Fylkeslag

Gjerstådfossen – befaring i vassdraget på Osterøy i forbindelse med uttalen om kraftverket som var omsøkt. Tiltaket ble avslått

FOTO: FNF Hordaland

Regjeringen vil:

- Supplere verneplan for vassdrag med Øystesevassdraget

(Uttrekk fra Politisk plattform, Jeløya 14.01.2018, s 68)